

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

- 1. Обліково-аналітична система та її роль у прийнятті управлінських рішень бюджетною установою*
- 2. Обліково-аналітична інформація та її вплив на прийняття управлінських рішень бюджетною установою*
- 3. Обліково-аналітичне забезпечення системи управління бюджетним підприємством*

Обліково-аналітична система та її роль у прийнятті управлінських рішень бюджетною установою

Сучасні підприємства потребують гнучких систем оцінки й аналізу діяльності як своїх підрозділів, так підприємства в цілому. Техніко-економічні, фінансові та інші показники виробничо-фінансової діяльності, які використовуються в обліково-аналітичній практиці, так як і методи їх оцінки і використання в системі ефективного управління підприємством, мають суттєві недоліки. В даних умовах найбільш важливим елементом управління господарською діяльністю є **бухгалтерський облік**. **Облікова та аналітична інформація** повинна забезпечувати досягнення поставлених цілей і завдань, які використовуються на різних рівнях управління підприємством. Для цього необхідно сформулювати та реалізувати **обліково-аналітичну систему**.

Функціонування системи управління неможливе без достовірної, оперативної, релевантної інформації та її аналітичного опрацювання. Система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту відіграє важливу роль в функціонуванні системи управління бюджетним підприємством, забезпечуючи взаємодію різних структурних підрозділів та реагуючи на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища.

Під **системою** розуміють сукупність множин взаємопов'язаних елементів, які утворюють певну цілісність [1].

Обліково-аналітична система – це система, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані і використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу та довідкову та інші види інформації. Тому **обліково-аналітична система являє собою збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень на макро- і мікро- рівнях**.

Необхідно відмітити, що **система обліково-аналітичного забезпечення є складовою загальної системи управління**, вона базується тільки на даних бухгалтерського обліку і здійснюється працівниками бухгалтерії. Її **суть**

полягає в об'єднанні облікових та аналітичних операцій в один процес, проведення оперативного мікроаналізу, забезпеченні безперервності даного процесу і використанні його результатів при формуванні рекомендацій для прийняття управлінських рішень. При цьому загальна методологія і нормативні положення обліку і аналізу удосконалюються для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній системі [2, с. 8-15].

Завданнями обліково-аналітичної системи є визначення кінцевого результату діяльності суб'єкта господарювання в необхідні для управлінців терміни, забезпечення контролю за використанням ресурсів на рівні підприємства та центрів відповідальності.

Одним із головних критеріїв при виборі обліково-аналітичної системи є співставлення очікуваних вигод для управління підприємством з витратами на саме управління. При виборі обліково-аналітичної системи необхідно дослідити її значення для досягнення мети підприємства [3, с. 11].

Обліково-аналітична система складається з елементів, які взаємодіють між собою, залежать одне від одного і формують єдине ціле. Ми розділяємо думку багатьох науковців відносно того, що обліково-аналітичну систему можна представити як сукупність наступних складових: обліку, аналізу та аудиту (рис. 1).

Рис. 1. Елементи обліково-аналітичної системи

Центральним елементом обліково-аналітичної системи є бухгалтерський облік, який виступає одним з основних джерел економічної інформації, що характеризує фактичний стан справ на підприємстві.

Бухгалтерський облік як система представляє собою сукупність елементів певного змісту та форми, які пов'язані між собою та об'єднані регулярною взаємодією. Це система інформації про стан та рух ресурсів

підприємства, характер та результати господарської діяльності. Облік можна охарактеризувати як систему, оскільки він має ознаки властиві системі: наявність зв'язків, поділ на частини, наявність структури, цілеспрямованість та багатоаспектність.

Бухгалтерський облік *може розглядатися як елемент господарської інформаційної системи*, яка генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними системами для ефективного управління. Поряд з тим, облікова система є автономною, елементи якої можуть виступати в якості систем більш низького порядку [4, с. 16-18].

За визначенням Американської асоціації бухгалтерів, **"бухгалтерський облік** – це процес ідентифікації інформації, вимірювання та оцінки показників і представлення даних користувачам для опрацювання, обґрунтування та прийняття управлінських рішень" [5, с. 7].

Б. Нідлз поділяє вищенаведену думку та під бухгалтерським обліком розуміє "систему, яка здійснює вимірювання, опрацювання та передачу інформації про певний суб'єкт господарювання" [6, с. 12-13].

М.А. Вахрушина розглядає облік як "інформаційну систему, яка вимірює, опрацьовує та передає фінансові дані" [3, с. 7].

Ф.Ф. Бутинець під системою бухгалтерського обліку розуміє "сукупність методів, за допомогою яких узагальнюються процеси виробництва, постачання і реалізації продукції, вирішуються чітко визначені цілі й забезпечується управління підприємством на основі реалізації його тактичних і стратегічних завдань" [7, с. 11].

Усі наведені визначення об'єднує підхід до бухгалтерського обліку, як інформаційної системи управління.

У вітчизняній та зарубіжній теорії бухгалтерський облік поділяють на **фінансовий** та **управлінський**.

Фінансовий облік – це сукупність правил та процедур, які забезпечують підготовку та оприлюднення інформації про результати діяльності підприємства відповідно до вимог законодавчих актів та стандартів бухгалтерського обліку. Фінансовий облік призначений для узагальнення фінансових даних бухгалтерських записів і надання їх у формі річних звітів різним користувачам. Традиційно даний вид обліку був пов'язаний із забезпеченням інформацією зовнішніх користувачів: інвесторів, банківських та інших кредитних установ, постачальників, замовників, акціонерів та органів державного регулювання та контролю. Дані фінансового обліку є найбільш достовірними й доступними. Однак, ця інформація не є повною, оперативною і достатньою для прийняття рішень і повинна бути доповнена іншими видами інформації, яка формується в системі управлінського обліку [8, с. 54-55].

Управлінський облік охоплює всі види облікової інформації, необхідної для управління в середині підприємства. Дана інформація повністю розкриває економічні, технічні і технологічні особливості виробничих процесів і подальших можливостей виробництва, наявні внутрішньовиробничі відносини, ресурси та фінансові можливості. **Основна мета управлінського обліку полягає** в забезпечення інформації менеджерів, відповідальних за досягнення конкретних виробничих показників, для підготовки та розробки можливих альтернативних варіантів для прийняття оптимальних коротко- та довгострокових управлінських рішень.

Управлінські рішення повинні ґрунтуватися на точних розрахунках, глибокому та всебічному аналізі. Аналіз є важливим елементом у системі управління виробництвом, дієвим засобом виявлення внутрішньогосподарських резервів, основою розробки науково-обґрунтованих планів та рішень. **Аналітична функція** є однією із складових обліково-аналітичної системи і реалізується у формуванні великих масивів інформації про стан і рух виробничо-фінансових активів підприємства. Підсистема аналітичного забезпечення управління господарською діяльністю перетворюється в постійно діючий фактор зростання ефективності виробництва за рахунок активізації інформаційного фонду підприємства.

Ринкова економіка зумовлює потребу в диференціації аналізу на фінансовий та управлінський. **Фінансовий аналіз** – елемент фінансового обліку, що забезпечує інформацією зовнішніх користувачів на основі даних публічної бухгалтерської звітності.

Однією з важливих функцій регулювання і прогнозування господарський процесів є **управлінський аналіз**, головна мета якого полягає у постійному економічному забезпеченні контролю за раціональністю функціонування всієї господарської системи, виконанням виробничої програми, реалізації продукції, виявленні і мобілізації поточних внутрішньовиробничих резервів для зниження витрат на виробництво продукції та зростання його прибутковості.

Ефективна робота суб'єктів господарської діяльності в умовах ринкових відносин зумовила виникнення нової форми незалежного контролю – аудиту, який розглядається як процес, за допомогою якого компетентний працівник збирає і накопичує дані про господарські явища і факти з метою їх оцінки, визначення відповідності встановленим критеріям і надання зацікавленим користувачам інформації про об'єкти дослідження.

В процесі аудиту перевіряється правильність, достовірність і точність ведення бухгалтерського обліку, що дає змогу отримати інформацію, за допомогою якої користувач може реально оцінити фінансово-господарську

діяльність на підприємстві і, проаналізувавши її, внести своєчасні корективи в діяльність підприємства для підвищення його ефективності.

У вітчизняній та зарубіжній практиці залежно від суб'єкта окремо виділяють аудит зовнішній, який здійснюється незалежними сертифікованими аудиторами на договірній основі, та внутрішній, що виконується висококваліфікованими працівниками самого підприємства. Велике значення для прийняття оптимальних тактичних та стратегічних рішень в управлінні має саме внутрішній аудит, оскільки він за вимогою керівництва підприємства здійснює оцінку господарсько-фінансової діяльності підприємств, його структурних підрозділів, фінансової стратегії, рентабельності комерційних угод, реалізації нових видів продукції.

Безперервне використання прийомів та елементів аудиту в процесі формування облікової інформації дозволяє своєчасно виявити та виправити здійснені відхилення та помилки, що, в свою чергу, забезпечує якість оперативного аналізу та пов'язаних з ним управлінських рішень.

Система обліково-аналітичного забезпечення характеризується великою кількістю різних показників, що відображають стан окремих її елементів, входів та виходів та вимірюються кількісно у вигляді конкретних чисел. *Складовими обліково-аналітичної системи є* база облікових даних, планових даних, норм і нормативів, даних звітності, довідково-інформаційний фонд та система аналітичних показників. Обліково-аналітична система повинна будуватися за принципом хронології збору, опрацювання даних та формування звітних документів, від первинних документів до даних фінансової, внутрігосподарської та статистичної звітності.

Обліково-аналітична інформація та її вплив на прийняття управлінських рішень бюджетною установою

Продуктом діяльності обліково-аналітичної системи є ***обліково-аналітична інформація***, яка дає змогу зрозуміти та обрати найбільш ефективне оперативне або стратегічне рішення щодо діяльності бюджетного підприємства. Наукові джерела поділяють її на ***облікову*** – результати бухгалтерського обліку, та ***аналітичну*** – результати аналізу господарської діяльності.

Облікова та аналітична інформація володіє як спільними, так і відмінними властивостями, утворюючи ***обліково-аналітичне забезпечення***. Обліково-аналітична інформація є основою для прийняття рішень з організації, планування й регулювання діяльності бюджетного підприємства. Тому, вважаємо за доцільне, звернути увагу на їх специфічні ***спільні та відмінні особливості***. Перш за все, слід зазначити, що ***спільні*** властивості аналітичної та облікової інформації дають можливість об'єднувати її у інформаційне

забезпечення для застосування аналітичних процедур у сфері управління, здійснювати аналіз господарської діяльності об'єкта управління, обґрунтовувати та приймати ефективні управлінські рішення. **Відмінні** - аналітична інформація, по суті, охоплює значно більше даних, ніж облікова, яка, в свою чергу, теж включається в її обсяг. Але, в сукупності вони повинні складати результативну систему обліково-аналітичних показників, на основі яких і необхідно приймати оперативне чи стратегічне управлінське рішення.

На сучасному бюджетному підприємстві такі завдання розв'язуються за допомогою використання автоматизованих систем баз даних та програмного забезпечення. Це дає змогу скоротити трудомісткість, затрати часу, мінімізувати витрати застосування аналітичних процедур у системі прийняття управлінських рішень. Водночас необхідно зазначити, що **облікова інформація** буде залежати від виду обліку, його форми, джерел та методів формування змінної і умовно-постійної інформації, алгоритму машинної їх обробки, **аналітична** – від виду аналізу, його цілей та завдань. При цьому, обидва види інформації підлягають тривалому **нагромадженню і зберіганню: облікова – у вигляді форм фінансової звітності, первинних документів бухгалтерського обліку; аналітична – відповідно до планів і програм аналітичної роботи на підприємстві.** В системі бухгалтерського обліку тривале зберігання інформації означає виконання ретроспективної функції. При цьому, облікові дані відображають реальний стан виробничо-господарської діяльності підприємства, аналітичні – результати діяльності, відхилення від встановлених норм та пошук резервів підвищення її ефективності. Результати аналітичних розрахунків мають ширшу сферу застосування та коло споживачів, на відмінну від облікових даних. Можна припустити, що значно більшу корисність для системи прийняття управлінських рішень має аналітична інформація, але ця корисність втрачається без облікової інформації, адже саме вона є складовою аналітичної. Тобто, облікова, планова, довідкова, нормативно-правова, позаоблікова інформація утворює систему обліково-аналітичної, яка і використовується під час аналізу господарської діяльності як взагалі, так і у системі управління.

Систематизація облікової й аналітичної інформації відповідним чином забезпечує ефективність результату від прийнятого управлінського рішення у сформованій на її основі інформаційній моделі.

Модель (рос. модель, англ. model, нім. modelln, фр. modèle, від лат. modulus – “міра, аналог, зразок”) – відтворення чи відображення об'єкта, задуму (конструкцій), опису чи розрахунків, що відображає, імітує, відтворює принципи внутрішньої організації або функціонування, певні властивості, ознаки чи (та) характеристики об'єкта дослідження чи відтворення (оригіналу) [10, С. 15].

Тобто, інформаційна модель у системі управління буде деталізувати процес прийняття управлінського рішення на основі обліково-аналітичного забезпечення, що формується в процесі обробки за допомогою відповідних аналітичних процедур. Схематично процес формування інформаційної моделі у системі управління відображено на рисунку 2.

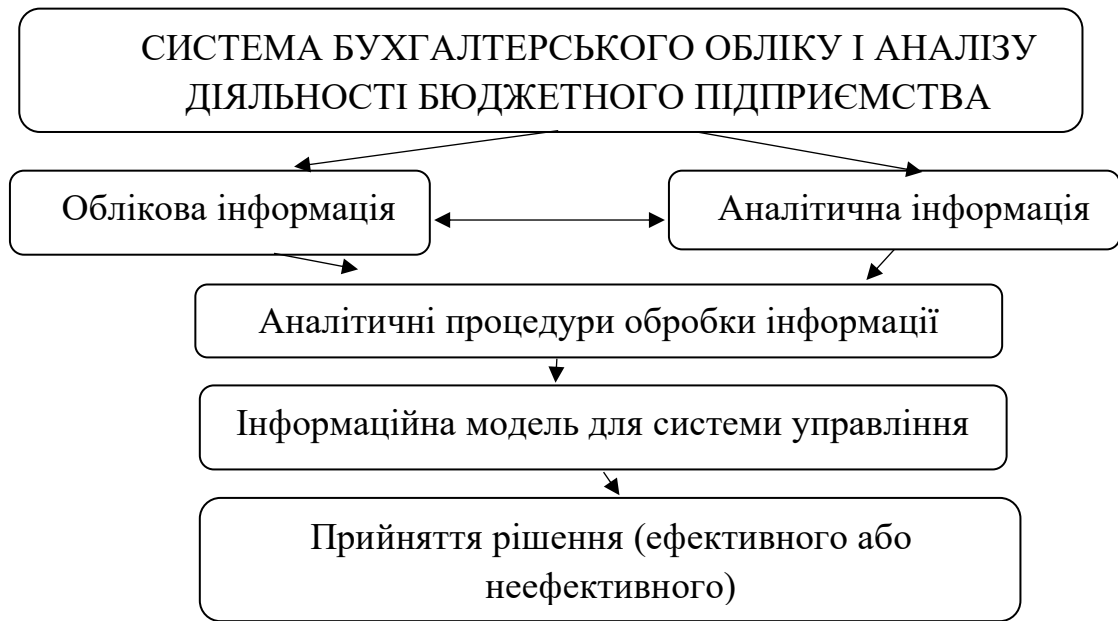

Рис. 2. Схема побудови інформаційної моделі для прийняття управлінського рішення [11, С. 223].

Отже, інформаційна модель як сукупність певних об'єктів управління забезпечує процес прийняття рішень керівництвом. При цьому, побудова такої моделі залежить від результатів застосування аналітичних процедур обробки обліково-аналітичної інформації. Управлінське рішення буде неефективним у результаті надходження до сформованої моделі інформації, що не відповідає якісним вимогам [11, С. 223].

Система дозволяє спрогнозувати як позитивні так і негативні явища на основі обліково-аналітичної інформації. Запровадження різних методів обробки аналітичної інформації дозволяє зменшити вплив негативних чинників та більш повною мірою розкрити потенціал позитивних факторів для забезпечення сталої роботи підприємств. До методів обробки обліково-економічної інформації можна віднести створення економіко-математичних моделей для прийняття управлінських рішень. На основі обліково-аналітичної інформації можуть бути побудовані наступні типи моделей [7]:

- Математичні моделі аналізу взаємозв'язків суспільних явищ та тенденцій розвитку і прогнозування економічних змін
- Балансові моделі вивчення взаємозв'язків елементів суспільного відтворення
- Економіко-математичні моделі виробничих і технологічних процесів
- Економіко-математичні моделі задач торгівельної діяльності
- Економіко-математичні моделі управління трудовими ресурсами
- Економіко-математичні моделі технічного обслуговування обладнання

- Економіко-математичні моделі управління постачанням та матеріальними запасами
- Економіко-математичні моделі аналізу процесів інвестиційної діяльності
- Математичні моделі економічного аналізу

Обліково-аналітична інформація поділяється на окремі блоки даних, їх структуру наведено на рисунку 3.

Рис. 3. Структура обліково аналітичної інформації [9]

Джерелами обліково-аналітичної інформації можуть бути:

- Звітність бухгалтерського, фінансового, управлінського обліку
- Аудиторські висновки та дані перевірок податкової інспекції
- Інформація, отримана в процесі взаємодії із контрагентами
- Прогнозні дані фахівців зі менеджменту
- Інформація із засобів масової інформації
- Зовнішня і внутрішня фінансова та економічна інформація

Будько О.В. визначено класифікаційні ознаки обліково-аналітичної інформації, які б найповніше сприяли формуванню інформаційної складової управління сталим розвитком підприємства [12, С. 208].

Таблиця 1. Класифікація обліково-аналітичної інформації, яка враховує потреби управління сталим розвитком підприємства

Ознака класифікації	Види інформації
1. За джерелами надходження (за середовищем функціонування)	1) зовнішня; 2) внутрішня
2. За напрямками інформаційних потоків	1) вхідна 2) вихідна
3. За складовими сталого розвитку (змістом)	1) економічна; 2) соціальна; 3) екологічна
4. За видами користувачів	1) інформація для зовнішніх користувачів 2) інформація для внутрішніх користувачів
5. За ступенем відкритості	1) відкрита; 2) конфіденційна
6. Орієнтація на рівень управління	1) оперативна; 2) тактична; 3) стратегічна
7. За впливом на прийняття рішень	1) релевантна 2) нерелевантна
8. За видами обліку	1) інформація оперативного обліку (оперативна інформація) 2) інформація фінансового обліку (фінансова інформація); 3) інформація управлінського обліку (управлінська інформація); 4) інформація податкової системи підприємства (податкова інформація) 5) інформація статистичного обліку (статистична інформація)
9. За функціями управління	1) планова 2) облікова 3) контрольна 4) аналітична

Класифікація обліково-аналітичної інформації за джерелами надходження надає можливість сформулювати інформацію про зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства. Так, інформація, що надходить із зовнішніх джерел (зовнішня інформація) ґрунтується на основі даних фінансових звітів, статистичної інформації, результатів зовнішнього аудиту. Ця інформація включає показники, що характеризують розвиток країни у розрізах економіки, соціальної діяльності, екології. Вони є основою оцінки зовнішнього середовища функціонування підприємства при прийнятті управлінських рішень. Не менш важливою зовнішньою інформацією є відомості, які характеризують діяльність інших підприємств (покупців, замовників, постачальників, підприємств-конкурентів тощо). Джерелами цієї інформації виступає в основному фінансова звітність, а також відповідні рейтинги, в яких визначаються окремі економічні, екологічні та соціальні результативні показники. Окремим видом зовнішньої інформації також слід вважати законодавчу та нормативно-правову базу інформацію (закони, постанови, інструкції тощо) в сфері сталого розвитку. Внутрішня інформація формується на підставі даних оперативного, бухгалтерського, статистичного обліку, внутрішнього контролю та аналізу господарської діяльності. За цих умов внутрішню інформацію для забезпечення цілей управління сталим розвитком підприємства можна поділити на: 1) інформацію, яка формується на підставі фінансової звітності (формується в основному економічні показники та частково екологічні показники в разі їх розшифрування); 2) інформацію, яка формується в управлінському обліку (в розрізі видів діяльності, сегментів ринку, центрів відповідальності і т.і.); 3) інформацію, яка формується на підставі статистичного обліку (економічні, екологічні,

соціальні показники). Зовнішня та внутрішня інформація з урахуванням подальшого групування інформації та враховуючи потреби інформаційного забезпечення сталого розвитку підприємства може поділятися на зовнішню економічну, екологічну, соціальну та внутрішню економічну, екологічну, соціальну. Наступним рівнем класифікації такої інформації може бути її поділ на фінансову та нефінансову. З метою управління сталим розвитком зацікавлення викликає класифікація інформації, в тому числі обліково-аналітичної, з точки зору напрямів інформаційних потоків в межах певного середовища (зовнішнього або внутрішнього) (табл. 2). При цьому виділяється вхідна і вихідна інформація. Інформація, яка підлягає обробці є вхідною. Вихідна інформація є результатом обробки вхідних даних.

Таблиця 2. Класифікація обліково-аналітичної інформації з точки зору напрямів інформаційних потоків

Ознаки для класифікації			Характеристика джерел
Середовище функціонування	Напрями інформаційних потоків	Джерела	
Зовнішнє інформаційне середовище	Вхідна інформація	Облікові джерела Позаоблікові джерела	Первинні документи Нормативно-правові акти Рейтинги Аналітичні огляди Матеріали аудиторських перевірок Статистичні дані Матеріали маркетингових досліджень Договори
	Вихідна інформація	Облікові та позаоблікові джерела	Фінансова звітність Податкова звітність Статистична звітність
Внутрішнє інформаційне середовище	Вхідна інформація	Облікові джерела	Облікова політика підприємства Дані фінансового обліку Дані управлінського обліку Дані системи оподаткування Дані оперативного обліку
		Позаоблікові джерела	Установчі документи Регламентні документи (накази, розпорядження) Техніко-технологічна інформація Планово-бюджетні показники
	Вихідна інформація	Облікові та позаоблікові джерела	Аналітичні довідки Внутрішня звітність Матеріали внутрішнього аудиту і контролю

Спираючись на проведені дослідження, на думку Г.М. Лучик[11], необхідно виділити якісні вимоги, яким повинна відповідати інформація (табл. 3).

Таблиця 3. Якісні вимоги щодо інформації у системі управління

Група вимог	Характеристика
Якісні	Своєчасність – інформація потрібна у потрібний час і у потрібному місці
	Релевантність – характеристика ступеня відповідності змісту документа, знайденого в результаті інформаційного пошуку, змісту інформаційного запиту

Достовірність – це інформація високої якості, в якій відсутні суттєві помилки або перекручення
Доречність – здатність інформації впливати на прийняття управлінських рішень з метою оцінки отриманих результатів та прогнозування
Вірогідність – наближеність інформації до першоджерела або точність її передачі (відсутність випадкових або умисних спотворень інформації)
Зіставність – можливість порівнювати інформацію
Зрозумілість – однозначне трактування отриманої інформації її користувачами

Обліково-аналітичне забезпечення системи управління бюджетним підприємством

Поняття обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства є ширшим за поняття обліково-аналітичної інформації. Слово „забезпечення” у даному терміні означає виконання, гарантування здійснення процесу постачання обліково-аналітичної інформації системі управління. На думку Т.М. Безродної, в це поняття має включатися комплекс дій з підготовки обліково-аналітичної інформації, тобто процес її підготовки (рис. 4) [13].

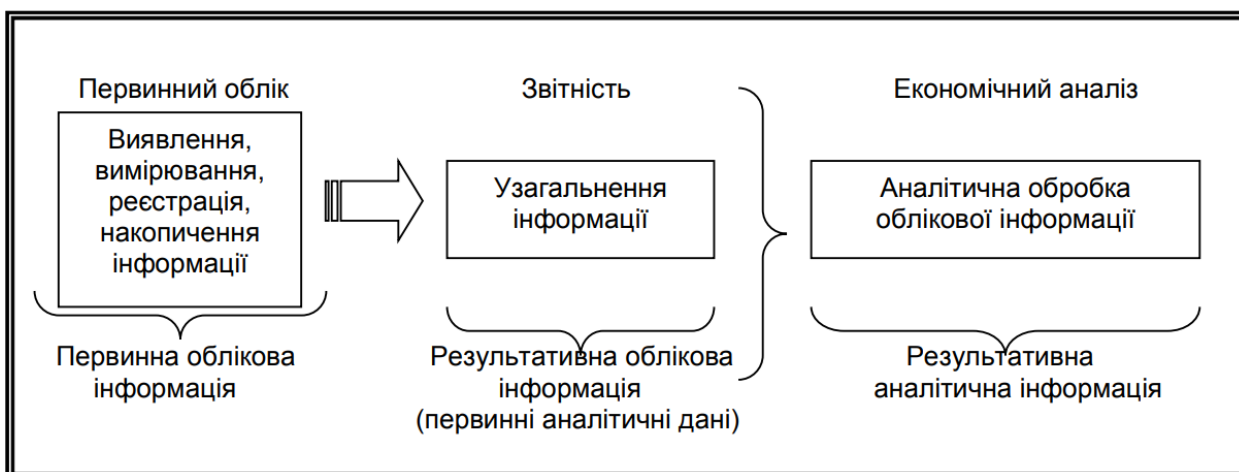

Рис. 4. Схема процесу обліково-аналітичного забезпечення

Обліково-аналітичне забезпечення – це процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості. Таким чином, поняття обліково-аналітичного забезпечення постає у двох значеннях:

- 1) діяльність, пов’язана зі збором, реєстрацією, узагальненням, збереженням, передачею та аналітичним опрацюванням інформації;
- 2) забезпечення системи управління відповідною кількістю необхідної якісної інформації.

Метою обліково-аналітичного забезпечення має стати поєднанням процедур бухгалтерського обліку і економічного аналізу формування інформації такого характеру: історичного, що узагальнює результати діяльності; аналітичного, що передує прийняттю обґрунтованого управлінського рішення.

За словами О.В. Пархоменка інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління – це поєднання всієї використовуваної в ній інформації, специфічних засобів і методів її аналітичної обробки, а також діяльності фахівців з її ефективного удосконалення та використання [14, 8]. Звідси можна сформулювати **основні функції обліково-аналітичного забезпечення** системи управління як частини інформаційно-аналітичного забезпечення: 1) **інформаційна** – забезпечення системи управління інформацією про діяльність підприємства внутрішніх і зовнішніх користувачів; 2) **облікова** – відображення фактів господарської діяльності підприємств; 3) **аналітична** – здійснення на підставі первинних аналітичних даних економічного аналізу діяльності підприємств. Більш глибоке розуміння технології процесу обліково-аналітичного забезпечення передбачає виділення основних його **стадій. Їх є три.**

Першій стадії обліково-аналітичного забезпечення відповідає процес виявлення, вимірювання, реєстрації та накопичення економічної інформації стосовно фактів господарської діяльності, іншими словами, – формування масиву первинної облікової інформації. **Узагальнення такої інформації** – формування внутрішньої та зовнішньої звітності відбувається на **другій стадії**. Таким чином, формуються первинні аналітичні дані, які є вхідними для процесу аналітичної обробки, йому відповідає **третя стадія**. Отже, інформаційна система управління забезпечується якісним виконання робіт на усіх трьох стадіях обліково-аналітичного забезпечення. Невиконання або неякісне проходження хоча б одного з процесів призводить до викривлення остаточного результату обліково-аналітичного забезпечення – результативної інформації.

Вивчаючи вітчизняну та зарубіжну економічну літературу, зустрічаємо досить неоднозначне поняття „еккаунтинг”. За словами В.В. Бурцева це – „мистецтво планування, обліку (тлумачення, вимірювання та відображення на рахунках) і аналізу економічної активності (діяльності і розвитку) комерційної організації” [15, 48]. Звичайно, ототожнювати еккаунтинг із обліком не зовсім коректно. Це відмічає і Ф.Ф. Бутинець [16, 178], відзначаючи, що не можна ототожнювати теорію обліку із еккаунтингом, оскільки зміст останнього очевидно виходить за рамки розуміння бухгалтерського обліку і П.Я. Хомин,

ззначаючи, що „термін „екаунтинг” тривалий період одні й ті ж самі вчені трактували спочатку як синонім терміна „облік”, а нині – „прогнозування” [17, 41], пов’язуючи таку хронологію із неправильним перекладом з іноземних мов, чи то „підміною автентичної суті дефініцій з метою доведення можливості заміни понять системи бухгалтерського обліку гіпотетико-дедуктивними формулюваннями” [16, 41]. Такої думки дотримується і В.В. Бурцев, стверджуючи, що термін „еккаунтинг” фіксує більш ширше поняття, ніж термін „бухгалтерський облік”, який традиційно фіксує поняття вітчизняного рахунковедення [15, 51].

Зокрема, відмінність понять більш чітко виявляється у аспекті цільової спрямованості і правового регулювання процедур, відображених у даних поняттях. *Еккаунтинг перш за все націлений на завдання управління бізнесом, а основні його правила визначаються незалежними від держави професійними об’єднаннями.* Однак, аналізуючи зміст цього поняття, наведений у різних працях, знаходимо деякі **спільні риси** і відмінності із запропонованим поняттям обліково-аналітичного забезпечення, які потребують окремого висвітлення для уникнення неоднозначності у використанні даних термінів. **Спільною є кінцева ціль, тобто мета обліково-аналітичного забезпечення,** якою для першого є використання фінансової інформації, її інтерпретація і аналіз [15, 48], а для другого – **формування інформації історичного та аналітичного характеру для потреб системи управління.** Зокрема, „менеджери комерційних організацій використовують інформацію еккаунтинг для прийняття управлінських рішень” [4, 48] і формування результативної аналітичної інформації обліковоаналітичного забезпечення теж передують прийняттю обґрунтованого управлінського рішення.

До відмінностей можна віднести те, що за загальною думкою еккаунтинг включає в себе окрім обліку і аналізу ще й підсистеми планування і контролю, що не є характерним для процесу обліковоаналітичного забезпечення. Щоб мати належне інформаційне забезпечення системи управління підприємством засобами обліку і аналізу доцільно сформулювати комплекс завдань для досягнення ефективного обліковоаналітичного забезпечення реалізації управлінської функції: – розробити критерії та порядок оцінки якості інформації, яка створюється у системі бухгалтерського обліку та економічного аналізу; – розробити методику оцінки якості облікового циклу та процесу аналітичної обробки облікової інформації; – встановити порядок генерування необхідної управлінню кількості даних у системі обліку та порядок подальшої трансформації облікових даних у аналітичну інформацію. У результаті отримуємо визначення поняття „обліково-аналітичного забезпечення” – це

процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості. Тобто процес оцінки якості обліково-аналітичного забезпечення складається із трьох частин: оцінки безпосередньо самого процесу підготовки інформації (організації бухгалтерського обліку і економічного аналізу) і оцінки кінцевого результату – результативної інформації. Проте, якщо припустити, що якісне протікання процесів бухгалтерського обліку і економічного аналізу апріорі забезпечує формування якісного результату – інформації, можливим є варіант оцінки якості лише самих названих процесів[13].

В процесі підготовки лекційного матеріалу використано інформацію з джерел:

1. Р.П. Юзва Обліково-аналітична система – інформаційне забезпечення управління підприємством // Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. – 2020 – Електронний ресурс. – Режим доступу <http://magazine.faaaf.org.ua/oblikovo-analitichna-sistema-informaciynе-zabezpechennya-upravlinnya-pidpriemstvom.html>.
2. Попова П.В., Маслов Б.Г., Маслова И.А. Основные теоретические принципы построения учетно-аналитической системы // Финансовый менеджмент. – 2003. - № 5. – С. 8-15.
3. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: Управленческий аспект / Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 416 с.
4. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.
5. Вахрушина М.А. Бухгалтерский управленческий учет: Учеб. пособ. – М.: ЗАО «Финстатинформ», 1999. – 359 с.
6. Нидлз Б. и др. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл: Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 496 с.
7. бухгалтерський управлінський облік: Підручник / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.В. Канурна та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 480 с.
8. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 526 с.
9. Матвієнко О.Г. Роль обліково-аналітичної інформації в інформаційному забезпеченні сталої роботи підприємства // Електронний ресурс – режим доступу <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1891/>.

10. Дрей В.В. Оцінка управлінської інформації підприємства за її якісними характеристиками / В.В. Дрей // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4, Т. 3. – С. 20–24.
11. Лучик Г.М. обліково-аналітична інформація у формуванні інформаційної моделі для управління // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2013. – Випуск 3. – С. 219–225.
12. Будько О.В. Класифікація обліково-аналітичної інформації з метою інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства // Інноваційна економіка. – 2015. – Випуск 1. – С. 207–212.
13. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття [Електронний ресурс] / Т. М. Безродна // Вісн. Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2008. — № 10 (128). — Ч. 2. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf
14. Пархоменко О. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.02 „Економіка та управління науковотехнічним прогресом” / О. В. Пархоменко. – Київ, 2006. – 24 с.
15. Бурцев В. В. Эккаунтинг как зеркало российского бизнеса / В. В. Бурцев // Финансовый бизнес. – 2006. – № 2. – С. 48–52
16. Бутинець Ф. Ф. Проблеми науки бухгалтерського обліку: реалії : монографія / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП „Рута”, 2005. – 324 с.
17. Журавель Г. П. Теорії бухгалтерського обліку: студії : монографія / Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 400 с.